

Γλώσσα υπό διάλυση (Σαράντος Καργάκος, ιστορικός - συγγραφέας)

Categories : [ΚΟΙΝΩΝΙΑ](#)

Date : Οκτωβρίου 31, 2017

ΕΝΑ σημερινό παιδί πού θά πρωτοπάει στό σχολείο, ακόμη κι αν δέν έχει προδιδαχθεί κατ' οίκον, γνωρίζει περισσότερες αγγλικές παρά έλληνικές, αρχαίες και λόγιες, λέξεις, εκτός βέβαια από εκείνες πού είναι έν χρήσει και σήμερα. Και όμως μπορούσε νά γνωρίζει πολλές, αν είχε μάθει κάποιες προσευχές. Τό «Πάτερ ήμών» μπορεί νά γίνει ένα άριστο δείγμα γλωσσικής διδασκαλίας. Όμοια και ό «Ακάθιστος Ύμνος», πού ήταν επί 1.500 χρόνια ό οίονεί έθνικός μας ύμνος. Όμως, για λόγους εύκολίας ή για λόγους κάλπικου προοδευτισμού, αποκοπήκαμε από αυτά, γκρεμίσαμε όλα τά γλωσσικά μας όχυρά και μάλιστα τήν ώρα πού όρμούσε πάνω μας τό ξένο γλωσσικό τσουνάμι. Η άγγλοπλημμύρα έχει κατακλύσει τά πάντα, έχει είσορμήσει στή σκέψη και στό στόμα τών παιδιών από τή νηπιακή τους ηλικία. Η γλώσσα, κατά μία έννοια, είναι πατρίδα. Τήν άπαρνηθήκαμε και πνευματικά έξοριστήκαμε από τόν έαυτό μας. Παραβλέψαμε τούτο τό ιδιαίτερα σημαντικό, ότι δηλαδή ένας λαός πού άποστρέφεται τήν γλώσσα και τήν γραφή του, είναι σαν νά διαγράφει τήν ύπογραφή του από τή Magna Carta τής άνεξαρτησίας του.

Όλη ή ιστορική μας ύπαρξη ήταν -κι ακόμη είναι- κρεμασμένη από μία κλωστή: τή **γλώσσα**. Αν κοπεϊ -και τώρα μένουν έλάχιστες ίνες- θά πέσουμε στά τάρταρα τής λησμονιάς. Θα κυκλοφορούμε ανάμεσα στά μνημεία, όπως οι φελλάχοι γύρω από τίς πυραμίδες και τή Σφίγγα. Θα χάσουμε τήν έπαφή μέ ό,τι τροφοδοτούσε και ύδροδοτούσε τήν πνευματική μας ζωή και διαμόρφωνε τό υπερήφανο έλληνικό ήθος. Πού δέν είχε καμία σχέση μέ τόν κακώς έννοούμενο σήμερα έθνικισμό. Δέν έχουμε συμπληρώσει ούτε 200 χρόνια έλεύθερου πολιτικού βίου. Μπορεί όσα πράξαμε στή διάρκεια του μικρού αυτού χρονικού διαστήματος νά μήν είναι έπαινετά, δέν είναι όμως όλα άξιοκατάκριτα. Στίς διεθνείς μας σχέσεις υπήρξαμε πάντοτε συνεπείς. Η Έλλάς δέν πρόδωσε ποτέ της σύμμαχο, αν και οι σύμμαχοι συχνά τήν πρόδωσαν οίκτρα. «Η Έλλάς είναι μικρή χώρα, για νά διαπράξει τόσο μεγάλη προδοσία», ήταν μία μνημειώδης άπάντηση του Έλευθερίου Βενιζέλου, όταν του ζητήθηκε νά «λησμονήσει» τή συμμαχία μέ τή Σερβία. Σήμερα, δυστυχώς, πού δεχόμαστε βολές από ποικίλες πλευρές, δέν πρέπει νά εγκαταλείψουμε τό πολιτικό έρεισμα τής ήθικης - χωρίς ώστόσο νά γινόμαστε άφελείς. Στή χωρίς συνείδηση άνήθικη δράση τών έχθρων μας έμεϊς πρέπει νά άντιτάσσουμε μία ήθικη δραστηριότητα, συνδυασμένη μέ έντονο ζήλο. Και ένας τέτοιος ζήλος πρέπει νά γίνει ή μελέτη και ή οίκείωση του γλωσσικού και ιστορικού μας παρελθόντος.

Αυτό μάς ξαναφέρνει και πάλι στο αιώνιο πρόβλημα της παιδείας. Κάθε χρονιά, οι εκπαιδευτικοί, αντί να μελετούν βιβλία για να μορφωθούν, υποχρεώνονται να διαβάζουν ύπουργικές έγκυκλίους για να ενημερωθούν. Και μέσα σ' αυτές τις φλύαρες και άκατάληπτες έγκυκλίους, στά πολυσέλιδα σέ όγκο βιβλίου ύπομνήματα, καμμιά ύπόμνηση για τό βάθεμα της γλώσσας, για την προστασία της έλληνικής γραφής. Έτσι, τά παιδιά περιορίζονται σέ μιά γλώσσα-φλούδα και για την εύρύτερη κατάρτισή τους στρέφονται πρός τά Άγγλικά. Άλλ' όπως είχαμε γράψει παλαιότερα, **όποιος ύποχωρεί από τή γλώσσα του, ύποχωρεί και από τίς άξίες πού αυτή ή γλώσσα έκφράζει**. Και είναι θλιβερό νά σκέπτεται κανείς ότι τίς πρώτες μεγάλες άξίες της ζωής στή δική μας περίπτωση έχει έκφράσει μέ άνυπέβλητο λόγο και τρόπο ό Όμηρος. Οι άξίες του θεϊκού κόσμου στον Όμηρο δέν είναι παρά προβολή των άξιων πού άναγνώριζαν για τή ζωή τους οι τότε άνθρωποι. Μέ άλλα λόγια, δέν είναι οι θεοί αυτοί πού κατέβασαν τίς άξίες στους Έλληνες, άλλ' οι Έλληνες είναι αυτοί πού ύψωσαν τίς άξίες τους ως τους θεούς.

«Τό τοπίο γίνεται λόγος», είχε γράψει ποιητικά ό Κων/νος Τσάτσος. Η όμορφιά του τοπίου καθρεφτιζόταν από τά χρόνια τά παλιά στή γλώσσα και στή γραφή μας. Κανένα φυσικό τοπίο στή γή δέν έχει την ποικιλία, την έκφραστικότητα, τή γλυκύτητα, συνδυασμένα μέ τραχύτητα, πού είχε τό έλληνικό τοπίο. Για λόγους χρησιμοθηρικούς, καταστρέψαμε τουτο τό τοπίο και πίο πολύ τό άνυπέβλητο άττικό μέ τά μαγευτικά ήλιοβασιλέματα και τίς ύπέροχες νύκτες του. Μοιραία ήλθε και ή σειρά του έλληνικού λόγου, του πίο άνυπέβλητου τοπίου στή χώρα του πνεύματος. Κάποτε ένας φίλος μου παλαιοβιβλιοπώλης, ό αείμνηστος Γεράσιμος Χαλκιόπουλος, είχε πεί σ' έναν βιβλιόφιλο ύπουργό: «Προσέχτε, τή γλώσσα! Θά' ρθει καιρός πού οι νέοι μας θά... γκαρίζουν!» Δυστυχώς δέν διαψεύστηκε. Αυτό πού πλασσάρεται σήμερα σαν έλληνικός λογόηχος είναι σκέτος όγκανισμός. Χάνεται σταδιακά ή εύγένεια της προφοράς. Χάνεται και ή σωστή έκφορά λόγου. Άκόμη και κάποιιο παρουσιαστές, έκφωνητές, όμιλητές στο ραδιόφωνο και στήν τηλεψία μιλούν σαν νά κάνουν «μπουρμπουλήθρες». Για κάποιους είναι άπαραιτήτως άναγκαίοι οι ύπότιτλοι. Καλό θά ήταν επίσης κάποιιο πολιτικοί, προτου άποφασίσουν νά βγούν στο «γυαλί», νά επισκεφθούν κάποιο λογοθεραπευτή και νά τους διδάξει μερικές γλωσσικές άσκήσεις. Η ώραία ταινία «Ο λόγος του βασιλιά» είναι επ' αυτού πολύ διδακτική. Γι' αυτό συνιστώ -αυτό δέν σημαίνει ότι θά άκουστώ- στο άμαρτωλό ύπουργείο κακοπαιδείας ν' αφήσει τίς μεγαλοστομίες και τά ρηξικέλευθα δήθεν προγράμματα και νά επιβάλει σαν βασική διδακτική άρχή τό «Άνάγνωση και Γραφή». Σωστή γραφή και καλή άνάγνωση προσφέρουν καλή όργάνωση στο μυαλό, δεξιότητα στο χέρι, εύχέρεια στήν όμιλία, έτσι πού είναι εύχερέστερη ή επικοινωνία. Είναι θλιβερό ή εύγλωττία του σημερινού Έλληνα νά επιδεικνύεται μόνον όταν... βρίζει!

(*Εστία, 13/10/17*)

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

(Πηγή ηλ. κειμένου: antibaro.gr)